

POSTANOWIENIE

20 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 20 października 2023 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa B. spółki akcyjnej w W.

przeciwko K.M.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej K.M.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 21 października 2022 r., VII AGa 139/22,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od K.M. na rzecz B. spółki akcyjnej w W. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 21 października 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie z powództwa B. S.A. w W. przeciwko K.M., o zapłatę, na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 26 listopada 2021 r., oddalił apelację (pkt I) oraz rozstrzygnął o kosztach procesu (pkt II-III).

Pozwana wniosła skargę kasacyjną, w której żądała uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi II instancji. Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona wskazała, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne, zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawnych, a skarga jest oczywiście uzasadniona.

Skarżąca wskazała, że istnieje konieczność ustalenia czy art. 70 ust 1 ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia obciążeń regulacyjnych (Dz.U. z 2019 r., poz. 1495) jest sprzeczny z art. 169 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej 2012/C 326/1 oraz z art. 2 i 32 ust. 2 Konstytucji RP w zakresie, w jakim pozbawia osobę fizyczną, która przed dniem 1 stycznia 2021 r. zawarła z przedsiębiorcą umowę bezpośrednio związaną z jej działalnością gospodarczą możliwości korzystania z art. 385¹-385³ k.c., gdy z treści tej umowy wynika, że nie posiada ona dla tej osoby fizycznej charakteru zawodowego i która zawiera klauzule abuzywne regulowane przez ww. art. 385¹-385³ k.c.

Ponadto w ocenie skarżącej zachodzi oczywista zasadność skargi kasacyjnej w zakresie podniesionych zarzutów naruszenia prawa materialnego poprzez ich niezastosowanie lub błędną wykładnię, a mianowicie a) art. 58 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy umowa zawarta przez pozwaną z Bankiem była nieważna gdyż sprzeczna z ustawą, a mianowicie z art. 353¹ KC ponieważ sprzeciwia się zasadom współżycia społecznego nie wskazując, że ryzyko związane z ewentualną zmianą wysokości oprocentowania zostaje przeniesione na pozwaną, zaś bank nie partycypuje w tym ryzyku; b) art. 58 k.c. w zw. z art. 385⁵ i 385⁵ k.c. poprzez ich niezastosowanie w sytuacji, gdy umowa zawierała klauzule niedozwolone, w szczególności postanowienia dotyczące stosowania wskaźnika WIBOR; c) art. 385⁵ k.c. w zw. z art. 2 i 32 ust. 2 Konstytucji RP poprzez jego niezastosowanie do sytuacji Pozwanej będącej osobą fizyczną co narusza zakaz dyskryminacji w życiu gospodarczym ze względu na datę zawarcia umowy; d) art. 75c ustawy – Prawo bankowe przez jego niezastosowanie i niewzięcie przez sąd pod uwagę, że pozwana z wnioskiem o restrukturyzację występowała.

Strona powodowa złożyła odpowiedź na skargę kasacyjną, w której wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie obejmuje zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art.

398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003r., II CK 324/03; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 13 lipca 2007r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007r., I CSK 326/07; z 26 września 2005r., II PK 98/05; z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Zagadnienia prawne przedstawione w skardze kasacyjnej nie spełniają powyższego kryterium, nie wskazują bowiem, że są istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, zaś ich wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Skarżąca w zasadzie nie przedstawiła uzasadnienia, stąd też należy jedynie wskazać, że przepisy o niedozwolonych postanowieniach umownych mają na celu ochronę interesu konsumenta, który w stosunku kontraktowym jest stroną słabszą z uwagi na deficyty informacyjne i słabszą pozycję negocjacyjną. Tych założeń nie można automatycznie przenosić na przedsiębiorcę działającego bezpośrednio w celu związanym z działalnością gospodarczą.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ

102/02; z 28 marca 2007r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008r., I UK 283/07; z 8 lipca 2008r., I CSK 111/08).

Skarga kasacyjna nie spełnia powyższego kryterium. Zawarty w niej wniosek oparty na potrzebie wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie został wadliwie sformułowany, gdyż nie powołano aktualnego orzecznictwa wskazującego na istnienie takich rozbieżności.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75; z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15). Oceniając wynikającą z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy dostrzec, że ma ona charakter wyjątkowy. W konsekwencji, w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że oczywista zasadność skargi powinna dać się stwierdzić „na pierwszy rzut oka”, bez zbytniego wgłębiania się w sprawę (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07).

Skarga kasacyjna nie spełnia powyższego kryterium. Skarżąca nie wskazała konkretnych argumentów umożliwiających przyjęcie, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Uzasadnienie skargi w tym zakresie stanowi polemikę z

oceną przyjętą przez Sąd *ad quem*, co nie pozwala na uznanie, iż strona wykazała występowanie w sprawie przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Należy też zaznaczyć, że przepisy ochronne z zakresu prawa konsumenckiego, nawet wówczas, gdy są stosowane wobec określonej kategorii innych podmiotów, wciąż pozostają regulacjami szczególnymi, które jako takie nie uzasadniają tezy o konieczności ich stosowania w odniesieniu do innych kategorii podmiotów. Nie jest w żadnym razie rolą sądu zastępowanie prawodawcy, w szczególności w odniesieniu do decyzji o szczególnym traktowaniu pewnej grupy podmiotów (w szczególności prowadzących działalność gospodarczą) i stosowaniu w odniesieniu do nich określonych norm o charakterze ochronnym. Tym bardziej dotyczy to rozstrzygnięcia, czy i w jakim zakresie normy takie powinny odnosić się do umów zawartych przed dniem wejścia w życie nowych unormowań ustawowych.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. i 99 k.p.c. w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

(M.M.)

[ms]